

Brief voor de vasten 2023

Een christen leeft van liederen. Zo is het ook met mij. Elk seizoen van het liturgisch jaar is verbonden met een aantal liederen die jaarlijks terugkeren. Daarom zijn deze liederen ook zo belangrijk. Ze geven klank en inhoud aan de belangrijkste thema's uit het christendom. Sommige van die liederen leerde ik al zingen in de basisschool, andere in het seminarie. Ik groeide ermee op. Ze inspireren of bevragen me nog steeds. En vooral: ze laten mij en anderen toe om samen te zingen. Om samen ons geloof te verkennen en om samen God te loven. Geen kerkgemeenschap zonder volkszang.

'Uit diepten van ellende roep ik, Heer' is zulk een lied uit mijn oudste herinnering. Het was een van de eerste liederen uit het nieuwe Nederlandstalige repertoire van na het Tweede Vaticaans Concilie. Het kreeg een vroeg nummer in de 300-reeks van *Zingt Jubilate*: nummer 303. Ik leerde het zingen halverwege tussen mijn eerste communie en mijn vormsel. Het zit in de onderste lagen van mijn kerkelijk geheugen. De melodie is van componist Lodewijk de Vocht (1887-1977) en de tekst van zijn zoon priester Jozef de Vocht (1914-1995). Een Antwerps of Kempens product dus! De tekst is een bewerking van psalm 130, *De Profundis*. Als jongere en seminarist vond ik de tekst nogal droef en zwaar. Niet voor mijn leeftijd, toen toch niet. Gelukkig kon ons kleine parochiekoor deze zorgelijke woorden vrij zorgeloos zingen, bijna fier en feestelijk! Het zette aan tot meezingen. Vandaag helpt de tekst mij om een nieuwe vastentijd binnen te stappen.

Met de jaren begrijp ik beter waarover het lied gaat. *'Zo Gij de zonden blijft gedenken, Heer, wie zou voor U, och Heer, nog staande blijven'* en *'Op U blijft ook mijn ziel vertrouwen, Heer, en zij vertrouwt uw woord en uw beloften'* of ook deze strofe: *'Bij U is waarlijk mededogen Heer, verlossing en genade overvloedig'*. Zeker, dat is geen taal uit dagelijkse gesprekken, geen taal uit wetenschappelijke boeken, geen taal uit een Vlaamse tv-serie. Geen taal waarmee je uitpakt of waarmee je te koop loopt. Deze taal ken ik uit persoonlijke gesprekken, uit gelouterde levenservaringen of uit beproefde relaties. Ze hoort bij verhalen uit de privésfeer, uit het gezinsleven of uit de geloofsbeleving. Ze richt zich niet op mensen, maar op God. En aan God moeten wij niets bewijzen. Evenmin als wij Hem iets kunnen wijsmaken. Hij kent ons beter dan wij onszelf kennen. Oog in oog, zo staan wij voor Hem.

Met Aswoensdag begint opnieuw de jaarlijkse Veertigdagentijd. Ik hoop dat ieder in deze weken een plek mag vinden om liederen te zingen die bij de vastentijd horen. Geen paasliederen, maar liederen die gaan over inkeer en eerlijkheid, over waarheid en belijdenis, over barmhartigheid en vergeving, over God die ons nooit loslaat. Lieder die we als kinderen nog niet begrepen, omdat ze gaan over wie we nu zijn en over wat we nu voelen, zoveel jaren later. Voor koren en koorleiders heb ik een vraag. Onthoud ons in deze vastentijd toch niet de liederen - de tekst en de melodie - die we nodig hebben om ons tot God te richten! Doe ons meezingen. Al is het *'uit diepten'* van schaamte, wantrouwen, eenzaamheid of onzekerheid. Al zingend helpen wij elkaar er immers weer bovenop. Richting Pasen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen